

**Lerums kommun
Sektor samhällsbyggnad
Planenheten
443 80 LERUM**

Lerums Naturskyddsförenings synpunkter på förslag till detaljplan för fastigheten Hjällsnäs 5:6 m fl, Bäckamaden, Lerums kommun

Lerums Naturskyddsförening (LNF) har tagit del av underrättelse 2019-07-10 med tillhörande handlingar avseende rubricerade förslag till detaljplan. LNF avstyrker planförslaget med hänsyn till behovet att bevara jordbruksmark. Istället bör något av de alternativa områdena B, C eller D utnyttjas för etablering av fler bostäder i Gråbo.

Jordbruksmarkens betydelse

I naturvärdesinventeringen av Bäckamaden konstateras:

"Inom inventeringsområdet är den mest uppenbara ekosystemtjänsten produktionen av mat på åkermark."

I naturvärdesinventeringen citeras även miljöbalkens 3 kap 4§:

"Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk."

I planförslaget för Bäckamaden redovisas alternativa områden som uppenbart tillfredsställer behovet av bostäder i Gråbo på ett tillfredsställande sätt.

I naturvärdesinventeringen hänvisas även till Lerums kommuns nyligen antagna naturvårdsprogram:

"Enligt kommunens naturvårdsprogram gäller hänsynsnivå 3 för regionalt värdefulla odlingslandskap. Enligt hänsynsnivå 3 kan mindre exploateringar i vissa fall tillåtas om de tillgodoser allmänna intressen eller utvecklar områdets natur- och/eller friluftsvärden."

Bäckamaden är en del av det regionalt värdefulla odlingslandskapet i Lärjeåns dalgång. Den föreslagna exploateringen för bebyggelse är inte "mindre" och tillgodoser inte något specifikt intresse utom behovet av bostäder. För behovet finns fullgoda alternativ.

Det är klarlagt att klimatförändringarna till följd av mänskliga aktiviteter riskerar att bli så stora att förutsättningarna för civilisationens fortbestånd äventyras om inte omedelbara motåtgärder vidtas utan tidsfördröjning. IPCC:s senaste specialrapport behandlar inverkan av markanvändning, vilket är direkt relevant för planförslaget avseende Bäckamaden. Till rapporten "*Climate Change and Land, an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems*" (7 augusti 2019) finns bland annat följande sammanfattning:

“Land must remain productive to maintain food security as the population increases and the negative impacts of climate change on vegetation increase. This means there are limits to the contribution of land to addressing climate change, for instance through the cultivation of energy crops and afforestation. It also takes time for trees and soils to store carbon effectively. Bioenergy needs to be carefully managed to avoid risks to food security, biodiversity and land degradation. Desirable outcomes will depend on locally appropriate policies and governance systems.”

Det är uppenbart att ianspråktagande av jordbruksmarken i Bäckamaden skulle strida mycket påtagligt mot slutsatserna av IPCC:s rapport. Enligt den avslutande meningen i citatet har även Lerums kommun ansvar för att genom policy och planering medverka till att bibehålla produktionen på jordbruksland.

Sammanfattningsvis visar planförslaget att exploatera jordbruksmarken i Bäckamaden att Lerums kommun saknar ambition och möjligen även kompetens att uppfylla såväl sina egna ambitioner och policys som det globala ansvaret inför klimatkrisen.

Alternativa utbyggnadsområden

Eftersom jordbruksmark avses bebyggas enligt planförslaget har alternativ som huvudsakligen inte berör jordbruksmark utvärderats, vilket är bra. Emellertid framstår två av alternativen som så orealistiska att de aldrig borde ha redovisats.

Alternativ A omfattar en del av den stora grustäkten norr om nuvarande bebyggelse i Gråbo. Området är till största delen skyddsområde för vattentäkten i Gråbo och är avsett att utnyttjas som regional vattentäkt i Göteborgsregionen. Lerums kommun har köpt området från den tidigare grusexploatören med syftet att etablera vattentäkten. Mot denna bakgrund framstår övervägande om att utnyttja området för bebyggelse som obegripligt. Visserligen värderas området som olämpligt alternativ för utbyggnad. Men det fritar inte från ansvaret att över huvud taget redovisa ett omöjligt alternativ.

Alternativ F upptas av jordbruksmark och omfattas av landskapsbildsskydd. I den ursprungligen omfattningen av planområdet för Bäckamaden ingick en del inom landskapsbildsskyddet, vilken dock togs bort just med hänvisning till detta. Eftersom ambitionen var att söka alternativ som huvudsakligen inte berörde jordbruksmark framstår även alternativ F som obegripligt.

De övriga alternativen B, C och D uppfyller kriteriet att huvudsakligen inte beröra jordbruksmark. Alternativen anges i utvärderingen som lämpliga för utbyggnad av Gåbo tätort. LNF instämmer i denna värdering och förordar en noggrannare utvärdering av dessa alternativ för val av lämpligt område istället för Bäckamaden.

Lerums trovärdighet som miljökommun

Enligt Vision 2025 ska Lerums kommun vara ledande miljökommun år 2025. Exploatering av området Bäckamaden med bebyggelse skulle undergräva Lerums kommuns trovärdighet som miljökommun och bidra till att Vision 2025 inte går att uppfylla.

Lerums Naturskyddsförening

Olov Holmstrand, ordförande